

Lichtenštejnský jubilejní památník ve Vyžlovce

V našem okolí existuje celá řada zajímavých kamenných památek. Mezi nejčastější patří různé pomníčky a sochy, méně často se setkáváme se smírčími kříži či křížovými kameny (jeden naleznete např. ve Všestarech). Další skupinou drobných kamenných památek jsou **lichtenštejnské památníky**. Nejméně vzdálen je lichtenštejnský kámen v Louňovičkách, který vidíte na jednom z obrázků. Náš příspěvek se však týká památníku, který stával **ve Vyžlovce**.

Vyžlovka v minulosti náležela k panství Kostelec nad Černými lesy, které bylo od 17. století v majetku šlechtického rodu Lichtenštejnů. Jan II. z Lichtenštejna, suverénní kníže a vládce domu Lichtenštejnů, žil v letech 1840–1929. Vládu nastoupil 12. listopadu 1858 a délkou svého panování (70 let a 3 měsíce) se stal patrně nejdéle vládnoucím evropským panovníkem. Během své dlouhé vlády kníže postupně získal pověst vstřícného, štědrého a dobrosrdečného muže – tak vznikl i přídomek „Dobrotivý“, jímž bývá označován.

12. listopadu 1898 oslavil kníže Jan II. z Lichtenštejna 40. výročí svého panování. Na vybraných místech lichtenštejnských lesních revírů byly při této příležitosti vysazeny jubilejní háje, čítající 20 dubů letních, 20 dubů zimních a 18 dubů červených. Celkový počet 58 dubů vyjadřoval věk knížete v době jubilea, 18 dubů červených jeho věk v den nástupu panování. 40 dubů letních a zimních symbolizovalo počet let jeho vlády. U každé skupiny dubů vybudoval lesní personál kamenný památník s vytesaným věnováním. Tato iniciativa knížecího lesnictva měla své kořeny v zájmu Jana II. o přírodu, lesnictví a myslivost. Stavění pamětních kamenů a výsadbu dubových hájů inicioval lesní rada Julius Wiehl, který působil v lichtenštejnských službách od roku 1895. Památníky měly vyjadřovat vděk úředníků a lesního personálu svému knížeti.

Lichtenštejnské lesy na černokosteleckém panství spravoval knížecí lesní úřad v Kostelci nad Černými lesy, k němuž patřily tyto revíry: Bohumil (tak se dříve jmenoval revír, který byl u Vyžlovky), Buda (revír u obce Louňovice), Černé Voděrady, Doubravčice, Kostelec n. Č. I. – část Brník, Kostelec n. Č. I. – část Obora (revír u obce Krupá), Oplany (revír u obce Konojedy), Radlice a Stříbrná Skalice (revír u obce Oplany). V každém z uvedených revírů vznikl v roce 1898 jeden lichtenštejnský památník. Vzhled těchto památníků býval zpravidla na jednotlivých panstvích jednotný.

Lichtenštejnské pamětní kameny na Černokostelecku měly tvar rozměrných obdélníkových desek s výrazně okosenými nebo téměř zakulacenými horními rohy. Byly přibližně 150 cm vysoké, 150 cm široké a 25–40 cm silné a byly opřeny o uměle navršené hliněné pahorky. **Na kamenech byl vyryt latinský nebo český nápis.**

Česká verze textu (dochovaná např. na památníku u Doubravčic nebo na kameni u obce Brník):

Duby
Knížete Jana Dobrotivého
z Liechtensteinů
ku Oslavě xxxx letého Vladaření
XII. listopadu MDCCCXCVIII

Jubilejní památník ve Vyžlovce nesl pravděpodobně tuto **latinskou verzi nápisu**:

PRINCEPS JOANNES
DICTAE HAE QUERCUS POSITAE
JUBILAEI XXXX ANNI FAUSTI
REGIMINIS HUIUS PRINCIPIS
XII. NOVEMBRIS MDCCCXCVIII.

Památníky s tímto textem (či velmi podobným), který v překladu znamená „Duby knížete Jana ke 40letému výročí vlády 12. listopadu 1898“, můžete dodnes nalézt v Louňovičkách na kraji lesa u červené turistické značky, v lese u Konojed nebo hluboko v lese západně od Radlic.

Pod uvedeným věnováním byl při příležitosti 50. výročí vlády knížete v roce 1908 přitesán doplňující nápis v německém, latinském či českém jazyce. Ve zmíněných Louňovičkách zněl například takto:

**L. anno Reg. Jubil.
MCMVIII**

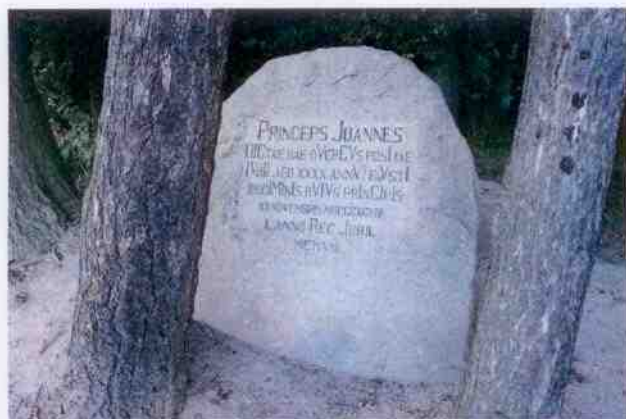
Málokdo dnes ví, že jeden z jubilejních památníků výše popsaného vzhledu stával **na okraji Vyžlovky, naproti fotbalovému hřišti, zřejmě na rozcestí ulice „Na Staré cestě“ a červené turistické značky, kde se podle vyžlovské obecní kroniky říkalo „U pomníku“**. Existenci pamětního kamene v těchto místech potvrzuje také lesní hospodářský plán revíru Bohumil z let 1907–1916: „*U příležitosti 40letého výročí vlády Jeho. Jasnosti vládnoucího knížete Jana II. z Lichtenštejna byla v roce 1898 v hospodářském dílci 81 u vozové cesty Jevany – Vyžlovka vysazena skupina 58 dubových stromků. U této skupiny u vozové cesty se nachází pamětní kámen s nápisem.*“ O kameni se zmiňuje rovněž František Šimáček v Kronice města Kostelce nad Č. l. vydané v roce 1935. Z dobových účetních dokumentů dále vyplývá, že jubilejní kámen zhotovil kameník V. Novák z Vyžlovky.

Jubilejní památník ve Vyžlovce se nám bohužel nepodařilo najít. Na původním stanovišti se dochovalo pouze několik dubů, z nichž tři nebo čtyři snad mohou pocházet ještě z původní výsadby. Nevíme, kdy a za jakých okolností památník zanikl. Dle některých zpráv měl být údajně rozbit a použit jako stavební materiál.

Chtěli bychom požádat pamětníky, kteří se na tento jubilejní kámen pamatují nebo vědí více o jeho dalším osudu, aby se nám ozvali na níže uvedené kontakty. Hledáme rovněž staré fotografie této zřejmě již zaniklé památky. Děkuje!

Jindřich Hlaváč (tel. 605 203 933, hlavac@seznam.cz), Říčany
Matouš Jirák (kamenne.pamatky@centrum.cz), Slavkov u Brna

Lichtenštejnským jubilejním památníkům jsou věnovány webové stránky <http://jubilejnikameny.euweb.cz>



Lichtenštejnský památník v Louňovičkách (foto Jindřich Hlaváč) a u Doubravčic (foto Martin Jirák).